

วัดสังข์กระจาย

ประวัติความเป็นมา

วัดสังข์กระจาย เป็นวัดโบราณ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช นายสังข์ ซึ่งเป็นข้าราชการตำแหน่งนายสารบบ (ในกรมพระสุรัสวดี) ได้มีจิตศรัทธาสั่งสร้างวัด จึงได้ปรึกษากับ นายพลับ เพื่อขอไม้ซุงมาสร้างวัด เมื่อได้มาก็ตั้งสัตยาธิษฐานว่า หากซุงที่ปล่อยให้กระแสน้ำพัดล่องไปตามลำคลองนี้ลอยไปติด ณ ที่ใดก็สร้างวัด ณ ที่นั้น ด้วยอำนาจสัตยาธิษฐานซุงก็ได้ลอยมาติดที่หน้าพระวิหารในปัจจุบัน นายสังข์และนายพลับจึงได้สร้างวัดในบริเวณนี้ การสร้างตามกำลังทรัพย์ โดยเริ่มสร้างกุฏิวิปัสสนา โดยก่ออิฐถือปูน มีประตูหน้าต่างอย่างละ ๑ บาน ภายในเป็นแท่นก่อปูน สำหรับนั่ง หรือใช้เป็นที่บำเพ็ญวิปัสสนาเฉพาะเพียงคนเดียว โดยใช้ซุงเป็นเครื่องบน

เจ้าจอมแฉ่งหรือคุณเสื่อ พระสนมเอกในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้มอบทุนให้จำนวนหนึ่งสร้างกุฏิ ๔ คณะ ด้านใต้เป็นกุฏิถือปูนทั้งหมด ปัจจุบันกลายเป็นเขตบ้านเช่า ต่อมาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช โปรดให้กรมหมื่นไกรสรวิเชียรเป็นนายงานควบคุมสร้างพระอุโบสถ โดยให้หันหน้าวัดไปทางคลองบางวัวทอง อยู่เคียงกับกุฏิของเดิม พร้อมสร้างกุฏิขึ้นใหม่บริเวณพระอุโบสถด้านใต้

เล่ากันว่าเมื่อขุดพื้นที่เพื่อสร้างพระอุโบสถ ได้ขุดพบพระกัจจายน์หล่อด้วยสำริด ขนาดหน้าตักกว้าง ๑๐ นิ้ว ไม่มีฐานและสังข์ตัวหนึ่ง แต่สังข์ได้ชำรุด ส่วนพระกัจจายน์ได้เก็บรักษาไว้เป็นคู่พระอาราม ครั้นเมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ทรงถือนิมิตเหตุอันนี้ พระราชทานนามว่า **วัดสังข์กระจาย**

รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดให้ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ โดยเจ้าจอมแฉ่ง ได้อุทิศสวนของตนซึ่งอยู่ติดกับเขตวัดให้แก่วัด

ปีพุทธศักราช ๒๓๙๓ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ปรับปรุงปฏิสังขรณ์ใหญ่ ทั้งพระอาราม โดยการสร้างกุฏิใหม่เรียงรายล้อมหอนั้น ศาลาการเปรียญ หอระฆัง และศาลาท่าน้ำ ๕ แห่ง ซึ่งปัจจุบันวัดได้ปรับปรุงก่อสร้างและทำการพัฒนาวัดให้เป็นไปตามแบบแปลนที่สวยงาม ซึ่งได้ทำสืบเนื่องมา ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๕๒ ในยุคของพระครูอริยศีลาจารย์ (วรรณ ปณฺธิโต) เป็นต้นมา

สถานะและที่ตั้ง

วัดสังข์กระจาย เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ๕๐๔ แขวงท่าพระ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพมหานคร มีที่ดินตั้งวัด เนื้อที่ ๒๖ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตารางวา

สิ่งสำคัญในพระอาราม

พระอุโบสถ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ขนาด ๕ ห้อง หลังคาลาด ๒ ชั้น มุงกระเบื้องดินเผาประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ หน้าบันไม้แกะสลักปิดทองเป็นภาพเทพประทับบนดอกบัว แวดล้อมด้วยลายก้านขด ชุ่มประตู่ หน้าต่างเป็นชุ่มเรือนแก้วปูนปั้น มีพาไลหน้าหลัง มีทวยรองรับชายคา รอบพระอุโบสถ ฝาผนังมีภาพจิตรกรรมทั้ง ๔ ด้าน ด้านหน้าเป็นพระพุทธรูปประวัติตอนมารผจญ ด้านหลังเป็นตอนเปิดโลก ผนังด้านข้างแบ่งเป็น ๒ ส่วน ตอนบนเป็นภาพเทพชุมนุม ตอนล่างของผนังด้านขวาเป็นภาพพระเวสสันดรชาดก ด้านซ้ายเป็นภาพพระพุทธรูปประวัติ เป็นภาพฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ ๑ รอบพระอุโบสถมีชุ่มเสมาตั้งประจำทั้ง ๘ ทิศ เป็นชุ่มคูหาออกแบบหน้านาง เสมากายในเป็นเสมาคู่สลักจากหิน

พระประธาน ในพระอุโบสถ เป็นพระพุทธรูป ปูนปั้น ลงรักปิดทอง ปางมารวิชัย ขนาดหน้าตัก กว้าง ๔ ศอก มีพระอัครสาวกซ้ายขวา

พระวิหาร เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ลักษณะทรงไทย หลังคาลาด ๓ ชั้น มุงกระเบื้อง ดินเผา ประดับช่อฟ้า ใบระกา หางหงส์ มีกำแพง ล้อมรอบ ฐานชุกชีภายในมีพระพุทธรูปปางต่าง ๆ รวม ๒๔ องค์ หน้าฐานชุกชีประดิษฐานพระสังกัจจายน์ จำลอง หน้าตักกว้างประมาณ ๒ ศอก ไว้บนแท่น

หอรบ เป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ลักษณะเป็นซุ้มเก๋งจีน ตั้งอยู่บนฐานสูง มีบันไดทางขึ้นอยู่ภายใน สร้างขึ้นในรัชสมัย รัชกาลที่ ๓

หอพระไตรปิฎก ลักษณะเป็นอาคาร ๒ ชั้น ใต้ถุนสูง หลังคา ๒ ชั้น ชั้นที่ ๑ มีหลังคาปีกนกใต้หน้าบัน ชั้นบนมีหน้าต่าง โดยรอบ

บุษบกธรรมาสน์ ทำด้วยไม้แกะสลักปิดทอง ล่องชาด มีลักษณะงดงามมาก ประดิษฐานอยู่ใน ศาลาการเปรียญ

ปัจจุบัน **พระพิศาลพิพัฒนพิธาน** (อรุณ อริยวิไล) เป็นเจ้าอาวาส

